

Färdplan för Framtidens mat

**Smart
specialisering
Halland**

Smart specialisering

En kraftsamling inom innovation,
hållbar tillväxt och ökad konkurrenskraft

Förutsättningar och prioritering

Smart specialisering är ett EU-gemensamt verktyg för att öka innovationskapaciteten. Varje region identifierar och prioriterar områden med stora möjligheter och potential.

Samverkan

Smart specialisering är ett samverkansarbete mellan olika aktörer inom akademi, näringsliv och offentlig sektor. Genom samverkan möjliggörs mer effektiv användning av resurser, samtidigt som det skapas synergier vilka kan leda till nya lösningar och innovationer.

Smart specialisering Halland

Strategin för Smart Specialisering Halland identifierar totalt fyra huvudsakliga strategiska områden som ska främja länets företags innovationskapacitet.

Framtidens mat är en del i det strategiska området hållbara samhällen och syftar till att förändra och förbättra produktion, distribution och konsumtion av mat genom innovation och användning av data och digital teknik.

**Intelligenta
system**

**Hållbara
samhällen**

**Framtidens
vård och hälsa**

**Innovativ
affärsutveckling**

Färdplanens syfte

Färdplan Framtidens mat Halland

5

Skapa en tydlig gemensam riktning för insatser och aktiviteter genom vilka vi med gemensamma krafter bygger ett starkt och framtidssäkrat livsmedelssystem i Halland – och samtidigt bidrar till målen i Sveriges nationella livsmedelsstrategi.

Smart
Solutions
Do better
Solar Cars/Trucks
Car

Tillsammans utvecklar vi Hallands livsmedelssystem

Vi vill att det ska vara enkelt att få tillgång till bra, hållbar och närproducerad mat i Halland – både idag och i framtiden. För att lyckas med det behöver vi samarbeta.

Genom gemensamma insatser från företag, myndigheter, akademi och andra aktörer i Halland kan vi skapa förutsättningar för att producera mer mat på ett hållbart sätt, hitta innovativa lösningar och bidra till en trygg livsmedelsförsörjning.

Tillsammans bygger vi ett starkt och framtidssäkrat livsmedelssystem i Halland och bidrar samtidigt till målen i Sveriges nationella livsmedelsstrategi.

Innovation

Innovation är processen att omsätta idéer till nya eller förbättrade produkter, tjänster eller processer som skapar värde för samhället och ekonomin.

Näringslivet spelar en central roll i att initiera och driva utvecklingen. För att lyckas i innovationsprocesser krävs ofta samarbete mellan flera aktörer.

Att skapa förnyelse i ett system som livsmedelssystemet handlar om mer än enskilda projekt. Det kräver en gemensam problembild, tydliga roller och arbetssätt samt en strukturerad förankring och löpande delaktighet från aktörerna i systemet genom hela processen.

Innovationskapacitet är därför både att möjliggöra samverkan och att stärka framför allt näringslivets förmåga att driva forskning och innovation, med rätt resurser, kompetens och kapital, och med koordinerade forum, prioriteringar och uppföljning som håller riktning och tempo i systemförändringen.

Systeminnovation

Systeminnovation sker inte genom enskilda projekt utan genom koordinerade insatser mellan många aktörer med olika roller och logiker.

När aktörer delar lägesbild och spelregler kan resurser som kompetens, kapital och mandat riktas mot samma möjligheter.

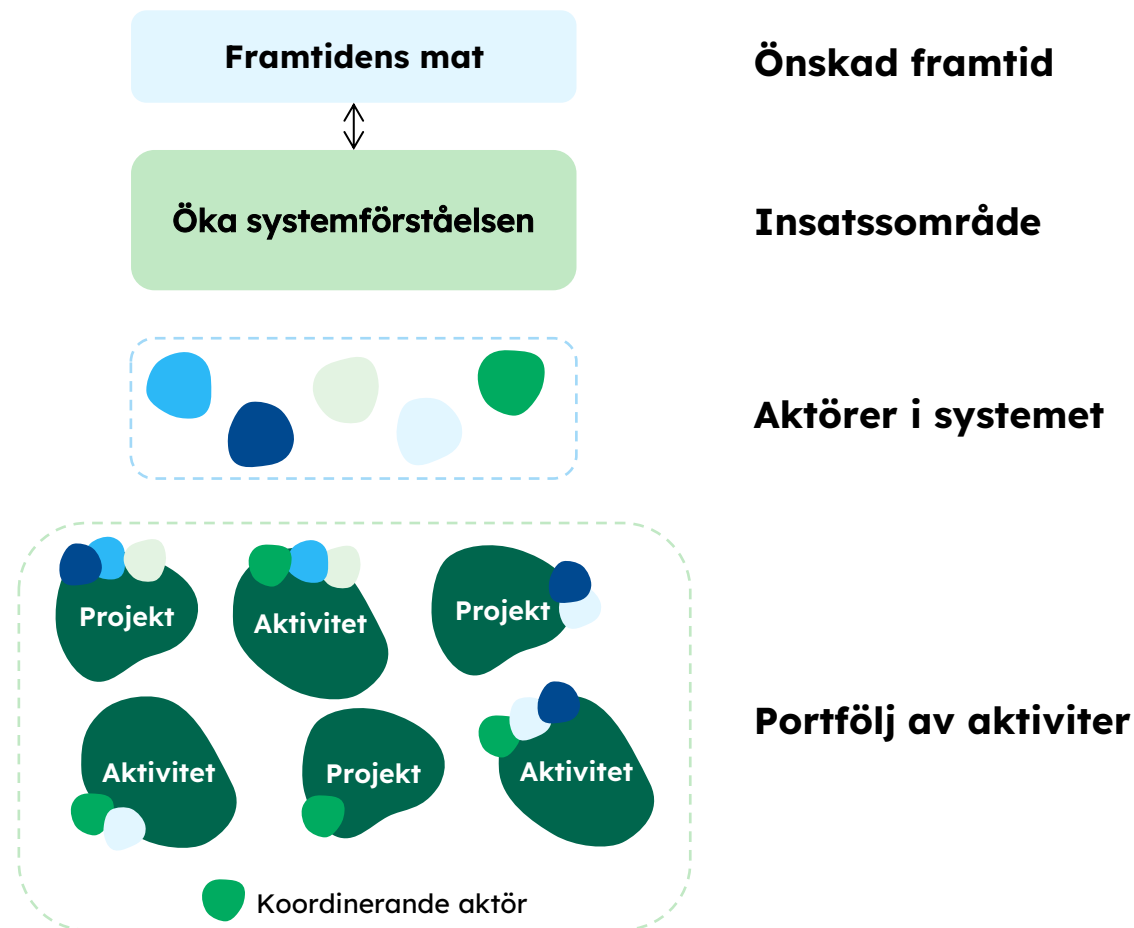

Fig. 1 En struktur för systemförändrande arbete, inspirerad av Mazzucato, M., & Dibb, G. (2019). Missions: A beginner's guide. UCL Institute for Innovation and Public Purpose, Policy Brief series (IIPP PB 09).

Systeminnovation

Önskad framtid: Den önskade framtiden fungerar som ett styrande ramverk. Den är en kompass som gör att olika organisationer kan fatta egna beslut och ändå dra åt samma håll.

Insatssområden: Riktningen omsätts i insatssområden, tydliga och systemnära hävstänger där samverkan gör störst skillnad. Varje insatssområde blir en bro mellan målbilden och praktiken. Det anger vad som ska stärkas och vilka som behöver agera tillsammans.

Aktiviteter: Konkreta aktiviteter och projekt som drivs och involverar olika aktörer utgör de iterativa steg som för arbetet framåt. Tillsammans utgör aktiviteterna och projekten en portfölj som koordineras för att nå den önskade framtiden.

Tillsammans med ett strukturerat arbetssätt och en tydlig process knyts innovation, samverkan och uppföljning samman i en lärande process där kursen kan justeras utan att riktningen tappas.

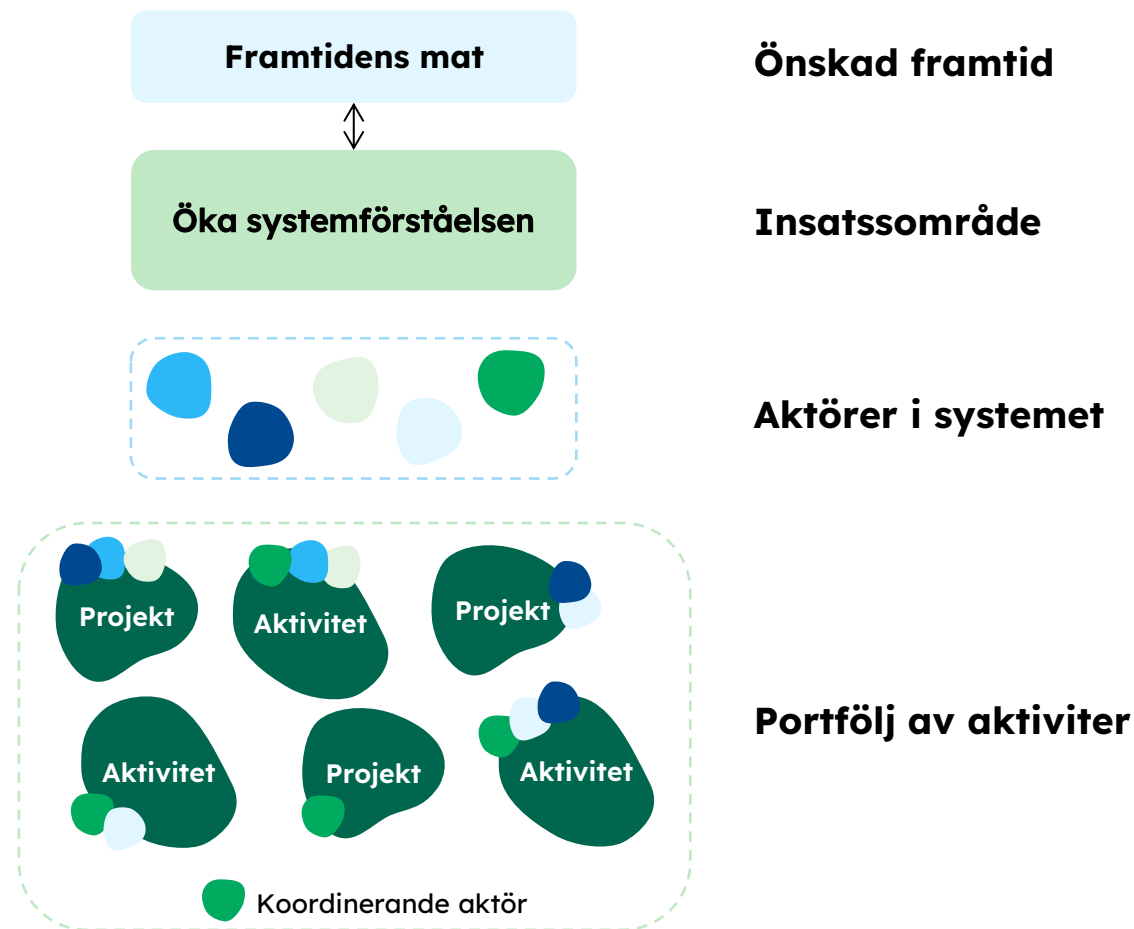

Fig. 1 En struktur för systemförändrande arbete, inspirerad av Mazzucato, M., & Dibb, G. (2019). Missions: A beginner's guide. UCL Institute for Innovation and Public Purpose, Policy Brief series (IIPP PB 09).

Nationella fokusområden

Färdplanen för framtidens mat i Halland utgår ifrån tre fokusområden hämtade från den nationella livsmedelsstrategin ”Livsmedelsstrategi 2.0” som syftar till att öka produktionen av svensk mat.

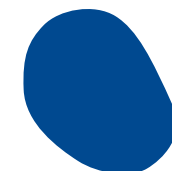
Erfarenheter från pandemin, extrema väderhändelser och ett försämrat säkerhetspolitiskt läge tydliggör behovet av ett mer fokuserat och ambitiöst arbete för att stärka livsmedelskedjans konkurrenskraft. De tre huvudområdena som pekas ut i Livsmedelsstrategin är framtagna i dialog med aktörer i livsmedelskedjan.

Ökad robusthet i livsmedelskedjan

Exportfrämjande

Svensk kvalitet och gastronomi

[Källa: Kortversion av Livsmedelsstrategin 2.0 - Regeringen.se](#)

Nationella fokusområden i en halländsk kontext

Nedan beskrivs områdena översiktligt med koppling till vår halländska kontext.

Ökad robusthet i livsmedelskedjan

En stabil och konkurrenskraftig livsmedelssektor är en förutsättning för trygg livsmedelsförsörjning i både fred och kris. För att stärka robustheten behöver resiliens byggas nära produktionen, exempelvis genom lokala flöden, energilösningar, fungerande logistik och starka samarbeten.

Närheten till konsumenter och korta avstånd, som i Halland, skapar fördelar för lokala nätverk och mer motståndskraftiga system. Detta kan bidra till att öka livsmedelskedjans stabilitet och robusthet.

Exportfrämjande

En stark export är central för att skapa lönsamma företag och därmed stärka hela livsmedelssektorn. Svenska livsmedel är eftertraktade för sin kvalitet, säkerhet och hållbarhet. Genom att synliggöra mervärden, som låg antibiotikaanvändning och god djurvälstånd, kan svensk livsmedelsproduktion stärka sin position på exportmarknaden. Strategin kan främjas genom insatser som underlättar för små och medelstora producenter att nå nya marknader. Med en mångsidig primärproduktion och konkurrenskraft har Halland goda förutsättningar att bidra till en ökad export och till att synliggöra svenska mervärden internationellt.

Svensk kvalitet och gastronomi

Halland är en viktig arena för att lyfta fram svenska mervärden inom livsmedelsproduktion. Genom att främja måltidsturism och lyfta fram halländska produkter kan länet bidra till bilden av svensk gastronomi i världsklass. De småskaliga producenterna bidrar till mångfald och unika matupplevelser som ger Halland en särställning i den svenska matkartan. Genom att synliggöra kvaliteten och ursprunget i svensk mat skapas nya möjligheter för både producenter och besökare.

Regionala förutsättningar

Styrkor i Hallands livsmedelssystem

- Halland har en stark livsmedelsidentitet och utmärker sig som matlän historiskt sett med lång tradition och kunskap inom matproduktion.
- Diversifierad produktions- och förädlingsstruktur: Små- och storskaliga producenter och förädlare som kompletterar varandra.
- Mångsidig primärproduktion med en bredd av produktionsslag.
- Tillgång till både gröna och blåa näringar.
- Volymproduktion med utrymme för nationell och internationell export.
- Bra geografiskt läge: länet har både kust och inland.
- Ett geografiskt litet län underlättar samverkan kring gemensamma prioriteringar och uppföljning.
- Att länet uppmärksammas som en attraktiv matregion med hög kvalitet utgör en plattform att växa vidare ifrån.
- Stark besöksnäring och kända matprofiler som ambassadörer för halländsk mat.
- Gemensamma upphandlingsprinciper offentliga måltider.

Regionala förutsättningar

Utmaningar i Hallands livsmedelssystem

Regionala utmaningar:

- Transport och logistiklösningar utgör en utmaning för mindre aktörer i länet.
- Grundförutsättningarna för fisket.
- Konkurrens om markanvändning, odlingsytor och fiskeplatser.

Utmaningar som lyfts och delas med andra delar av landet:

- Svårt att få lönsamhet längs hela livsmedelskedjan och finna resurser att utveckla lönsamhet.
- Företags förståelse för behov av forskning och innovation.
- Kompetensförsörjning och ägarskifte en utmaning – låg nyrekrytering inom gröna och blå näringar.
- Konsumenterna förväntar sig producentansvar för kvalité utan att själv ta ansvar.
- Konsumenternas preferens för låga priser påverkar möjligheten att lyfta kvalité och lokalproducerat.

Regionala förutsättningar

Möjligheter i Hallands livsmedelssystem

- Öka fokus på regenerativ produktion och cirkulära affärsmodeller.
- Digitalisering och IT – korta värdekedjorna.
- Offentliga måltider som upphandlare av lokalproducerade livsmedel.
- Ökad diversifiering inom gröna och blåa näringar med nya produkter, nya produktionsmetoder.
- Närhet till konsumenter gör det möjligt att bygga starka lokala nätverk mellan producenter och marknad.
- Med en lång kustlinje och starka traditioner inom fiske- och skaldjursproduktion, har Halland har goda möjligheter att utveckla den blåa näringen.

Centrala aktörer i det halländska livsmedelssystemet

Akademi

(utbildning på flera nivåer och forskning)

Utbildningsaktörer och forskningsmiljöer på alla nivåer – från gymnasieprogram och yrkeshögskolor till universitet och forskningsinstitut. De bidrar med kompetens, ny kunskap, innovation och framtidens arbetskraft.

Distributörer (insatsvaror)

Företag som levererar nödvändiga resurser till primärproduktionen, exempelvis energi, bränsle, foder, utsäde, vatten, gödsel eller maskiner. De möjliggör själva produktionen och påverkar dess hållbarhet och robusthet.

Primärproduktion

Primärproducenter

(små och storskaliga)

De som odlar, föder upp eller fångar råvaror – från jordbrukare, djuruppfödare och växthusodlare till fiskare och vattenbrukare. De utgör grunden i livsmedels-systemet och förser kedjan med sina råvaror.

Servicefunktioner

(ex. verkstäder och veterinär)

Yrkesgrupper och företag som stöder den löpande verksamheten i produktion och förädling – till exempel verkstäder, veterinärer, djurhälsovård, tekniker och rådgivare. De bidrar till effektivitet, kvalitet och driftsäkerhet.

Kontrollerande aktörer

Tillsynsmyndigheter och instanser som följer upp att produktion, hantering och försäljning sker enligt gällande lagstiftning. Hit hör exempelvis Livsmedelsverket, Länsstyrelsen i Hallands län, kommunala miljökontor och Jordbruksverket.

Tillståndsgivande aktörer

Myndigheter och kommunala enheter som hanterar tillstånd, regler och provningar – exempelvis miljötillstånd, livsmedelstillstånd och bygglov. De säkerställer att verksamheten uppfyller lagkrav och samhällsmål.

Omgivande regioner

Angränsande regioner som Halland har täta flöden med för råvaror, förädlade varor, arbetskraft, logistik och kunskap. De påverkar och påverkas av Hallands livsmedelssystem genom gemensamma värdekedjor, infrastruktur och marknader.

Förädling

Förädlare

(små och storskaliga)

Aktörer som omvandlar råvaror till livsmedel – allt från lokala mathantverkare och mikromejerier till större mejeri-, kött- och spannmålsindustrier. Förädlingen tillför värde, smak, hållbarhet och kvalitet.

Distribution

Distributörer

(slutprodukter)

Aktörer som transporterar, lagrar och levererar färdiga livsmedel vidare i kedjan. Det kan vara grossister, logistikföretag, transportörer och kylkedjeaktörer som kopplar samman producent och marknad.

och Handel

Handlare

De som säljer livsmedel till slutkonsument – dagligvaruhandeln, gårdsbutiker, marknader, restauranggrossister och e-handelsplattformar. De har ofta direktkontakt med både producenter och kunder.

Konsumenter

Privatpersoner, hushåll, restauranger, offentliga kök och företag som köper och äter maten. Deras preferenser, kunskap och köpbeteende påverkar hela livsmedelssystemets utveckling och inriktning.

Stödjande aktörer

(näringslivsstödjande, branschstödjande, innovationsstödjande)

Organisationer som arbetar för att stärka livsmedelssektorn genom rådgivning, finansiering, företagsutveckling, innovationsstöd eller bransch-samverkan – t.ex. region, kommun, länsstyrelse, näringslivsbolag, branschorganisationer och kluster.

Färdplanens insatser

Färdplanen pekar ut åtta insatsområden inom vilka olika aktiviteter stärker de utvalda fokusområdena.

En del insatsområden förväntas bidra till utvecklingen inom samtliga fokusområden medan andra fokuserar på ett eller några av dem.

Insatsområdena reflekterar resultaten från intervjuer och workshop med aktörer och företag samt erfarenheter från Livsmedelsprogram Halland. Till grund för arbetet ligger också Hallands strategi för hållbar tillväxt.

Åtta insatser som stärker fokusområdena

 Ökad robusthet i livsmedelskedjan Exportfrämjande Svensk kvalitet och gastronomi

  Ökad systemförståelse

  Systematisk samverkan och gemensamma insatser

  Neutral arena för kunskapsutbyte och testning

  Kompetenshöjning – produktion och förädling

  Påverka konsumentbeteenden

  Näringslivsstöd och rådgivning

 Stärka den offentliga konsumtionen av halländska livsmedel

  Hållbar och gemensam markanvändning

1. Ökad systemförståelse

Ökad systemförståelse

Denna insats handlar om att skapa en gemensam förståelse för systemet och hur dess delar knyter an till de tre fokusområdena i färdplanen. Genom att kartlägga vilka aktörer som ingår, deras roller, drivkrafter och förutsättningar kan vi öka insikten om hur systemet hänger samman. En sådan gemensam bild lägger grunden för att identifiera gemensamma behov, synliggöra beroenden och skapa nya möjligheter till utveckling. Ökad systemförståelse gör det också lättare att rikta insatser och resurser dit de gör störst nytta.

- Ökad robusthet i livsmedelskedjan
- Exportfrämjande
- Svensk kvalitet och gastronomi

1. Ökad systemförståelse

Bakgrund

Med ökad förståelse för våra respektive roller och bidrag i systemet kan länets resurser nyttjas smartare för att skapa mer värde.

I Halland finns utöver en bredd av aktörer inom produktion, förädling, distribution och handel även ett stort antal aktörer som arbetar indirekt med vårt livsmedelssystem. Aktörer som levererar tjänster, ger tillstånd, kontrollerar, ger olika former av stöd etcetera.

Flera aktörer saknar i nuläget en bred förståelse över vilka andra som verkar inom systemet och hur.

- Ökad robusthet i livsmedelskedjan
- Exportfrämjande
- Svensk kvalitet och gastronomi

Aktörer

Denna insats berör samtliga aktörer inom det Halländska livsmedelssystemet men vissa aktörer förväntas ha en central roll i uppbyggnaden av den gemensamma systemförståelsen.

- Region Halland
- Länsstyrelsen i Hallands län
- Akademin
- Stödjande aktörer

1. Ökad systemförståelse

Aktiviteter

Exempel på möjliga aktiviteter

- Samla in och visualisera aktörers egna kartläggningar av sin roll och sina drivkrafter i systemet
- Genomföra aktiviteter för att öka förståelsen mellan aktörer kring behov, drivkrafter och förutsättningar, exempelvis scenarioövningar
- Utveckla en gemensam systemkarta som beskriver aktörslandskapet, flöden och beroenden
- Sätta en struktur för löpande uppdatering av systemkartan och dialog mellan aktörer

Effekter på kort sikt

- Ökad samverkan och dialog mellan aktörer i systemet
- Förbättrad förståelse för var roller och insatser kompletterar varandra
- Bättre stöd till aktörer i kedjan genom tydligare överblick över vilka resurser som finns i länet

Effekter på lång sikt

- Förmåga att agera gemensamt vid förändringar och kriser
- Ökad effektivitet och innovationskraft genom helhetsperspektiv
- Nya samarbeten och B2B-lösningar

2. Systematisk samverkan och gemensamma insatser

Systematisk samverkan och gemensamma insatser

Denna insats handlar om att omsätta den gemensamma förståelsen i praktiskt samarbete genom en mer strukturerad och långsiktig samverkan mellan aktörer inom livsmedelssystemet. Genom att bygga tillit, etablera kontaktvägar, bygga kultur och identifiera gemensamma möjligheter kan samarbetet bli mer effektivt och målinriktat. Insatsen ska även bidra till att samordna finansiering och skapa bättre förutsättningar för gemensamma satsningar. En systematisk samverkan, med Region Halland och Länsstyrelsen i Hallands län i en samordnande roll, kan lägga grunden för ett mer koordinerat och uthålligt arbete i regionen.

- Ökad robusthet i livsmedelskedjan
- Exportfrämjande
- Svensk kvalitet och gastronomi

2. Systematisk samverkan och gemensamma insatser

Bakgrund

Med en gemensam systembild etablerad är nästa steg att rikta våra insatser och mobilisera aktörer. I Halland finns flera exempel på intressant samverkan och gemensamma insatser men en stor andel aktiviteter och insatser med syfte att utveckla och stödja livsmedelskedjan genomförs i nuläget av enskilda aktörer i systemet och det uppstår onödig konkurrens om resurser.

För att nå långsiktiga resultat i utvecklingen och stödet i livsmedelssystemet behövs en mer systematisk samverkan där aktörer arbetar mot gemensamma mål, med tydliga kontaktvägar och samordning som håller ihop insatser som görs över tid.

- Ökad robusthet i livsmedelskedjan
- Exportfrämjande
- Svensk kvalitet och gastronomi

Aktörer

- Centrala aktörer för insatsen
- Region Halland
- Länsstyrelsen i Hallands län
- Stödjande aktörer
- Akademin
- Behovsägare för insatserna (ex. producenter)

2. Systematisera samverkan och gemensamma insatser

Aktiviteter

Exempel på möjliga aktiviteter

- Involvera aktörer för att formulera en riktning med tydliga mål att arbeta mot gemensamt
- Facilitera dialoger och ömsesidigt lärande för att hantera spänningar och intressekonflikter
- Ta fram struktur för projektfinansiering som krävställer samverkan och samskapande
- Skapa en sammanhängande portfölj av aktiviteter som bidrar till den gemensamma riktningen

Effekter på kort sikt

- Gemensam målbild, prioriteringar och tydliga kontaktvägar
- Minskat dubbelarbete, snabbare beslut och bättre resursutnyttjande
- Fler gemensamma ansökningar och partnerskap
- Ökad transparens och snabbare koordinering mellan aktörer
- Minskad friktion i samarbetet

Effekter på lång sikt

- Bestående samverkansstruktur som håller ihop insatser över tid
- Högre effektivitet och innovationskraft genom helhetsperspektiv
- Stärkt förmåga att agera samlat vid förändringar och kriser
- Förstärkt innovations- och samverkansförmåga inom regionen

3. Neutral arena för kunskapsutbyte och test

Neutral arena för kunskapsutbyte och test

Denna insats handlar om att skapa en oberoende mötesplats där aktörer inom livsmedelssystemet kan dela erfarenheter, pröva idéer och gå samman för att sprida risk tillsammans. En sådan miljö gör det enklare att bygga relationer, utbyta kunskap och utveckla nya lösningar i samverkan. Genom att skapa utrymme för testning och lärande kan insatsen bidra till ökad innovation och förnyelse i livsmedelssystemet kopplat till samtliga fokusområden.

- Ökad robusthet i livsmedelskedjan
- Exportfrämjande
- Svensk kvalitet och gastronomi

3. Neutral arena för kunskapsutbyte och test

Bakgrund

En neutral arena kompletterar den systematiska samverkan genom att erbjuda gemensamma resurser för test, lärande och riskdelning, samt snabb återkoppling till den gemensamma riktningen.

Vissa aktörer saknar en oberoende miljö där idéer kan prövas med lägre risk.

Aktörer

Denna insats berör samtliga aktörer inom det Halländska livsmedelssystemet men vissa aktörer förväntas ha en central roll i uppbyggnad och drift av en neutral arena.

- Akademien
- Stödjande aktörer

- Ökad robusthet i livsmedelskedjan
- Exportfrämjande
- Svensk kvalitet och gastronomi

3. Neutral arena för kunskapsutbyte och test

Aktiviteter

Exempel på möjliga aktiviteter

- Skapa förståelse för behov och förutsättningar hos målgruppen för en neutral arena med syfte att hitta en utformning som är tillgänglig för målgruppen
- Innovationssprintar kopplade till gemensamt satt riktning
- Utvärdera och sprida lärdomar från testade idéer
- Ta fram pilotavtal och modeller för risk-/kostnadsdelning.

Effekter på kort sikt

- Flera piloter
- Lösningar har flera aktörer än tidigare
- Idéer testas snabbare
- Antal piloter som fortsätter och som stängs ner ökar – vi lär oss vad som fungera tidigare

Effekter på lång sikt

- Nya aktörer
- Högre innovationstakt
- Fler systemlösningar
- Ökat export av produkter och kunskap
- Förstärkt innovations- och samverkansförmåga inom regionen

4. Kompetenshöjning – produktion och förädling

Kompetenshöjning – produktion och förädling

Denna insats syftar till att stärka kompetensen inom produktion och förädling för att öka lönsamhet, innovation och långsiktig robusthet i det halländska livsmedelssystemet. Insatsen ska stärka relevans, kvalitet och tillgänglighet i befintliga och nya kompetenshöjande aktiviteter. Insatsen bidrar därigenom till ökad diversifiering, robusthet, konkurrenskraft och stärkta förutsättningar att producera med en hög kvalité. Genom ökad samverkan mellan utbildningsaktörer, rådgivare och näringsliv kan resurser nyttjas mer effektivt och skapa en mer samordnad struktur för lärande och utveckling i regionen.

- Ökad robusthet i livsmedelskedjan
- Exportfrämjande
- Svensk kvalitet och gastronomi

4. Kompetenshöjning – produktion och förädling

Bakgrund

Det finns utbildningar och kunskapsstöd idag men såväl innehåll som utformning behöver utvecklas utifrån målgruppernas behov och förutsättningar.

Många primärproducenter idag har svårt att ägna tid åt utveckling och kompetensutveckling, särskilt mindre aktörer. En lönsamhetsmässigt pressad produktion innebär fokus på att hantera daglig drift och utmaningar här och nu med lite utrymme för utveckling med syfte att möta framtiden.

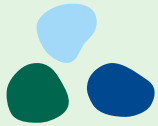
Ökad kunskap inom ledarskap, entreprenörskap, cirkuläret och digitalisering kan bidra till bättre förmåga att effektivisera processer, korta värdekedjor och utveckla hållbara robusta processer.

- Ökad robusthet i livsmedelskedjan
- Exportfrämjande
- Svensk kvalitet och gastronomi

Aktörer

Centrala aktörer i insatsen

- Lantbruksföretag och livsmedelsproducenter
- Förädlingsföretag
- Utbildningsaktörer och yrkeshögskolor
- Innovations- och rådgivningsaktörer
- Region Halland och Länsstyrelsen i Hallands län

4. Kompetenshöjning – produktion och förädling

Aktiviteter

Exempel på möjliga aktiviteter

- Kartlägga befintliga utbildnings- och rådgivningsinsatser riktade till aktörer inom produktion och förädling
- Identifiera luckor och behov av kompetensutveckling på kort och lång sikt
- Analysera hinder för att ta del av befintligt stöd
- Samla aktörer för gemensam planering av framtida insatser och utvecklingsområden

Effekter på kort sikt

- Förbättrad överblick över befintliga kompetensinsatser och behov i regionen
- Förstärkt dialog och samverkan mellan aktörer inom produktion, förädling och rådgivning
- Identifierade utvecklingsområden för framtida satsningar

Effekter på lång sikt

- En mer samordnad och träffsäker kompetensutveckling i livsmedelssystemet
- Ökad robusthet, innovationsförmåga och konkurrenskraft i regional produktion och förädling
- Starkare koppling mellan utbildningsaktörer, näringsliv och offentliga aktörer

5. Påverka konsumentbeteenden

Påverka konsumentbeteenden

Denna insats handlar om att stärka konsumenternas engagemang och förståelse för livsmedelsproduktion, förädling och kvalitet. Genom att synliggöra hur maten produceras och skapa fler mötespunkter mellan producenter och konsumenter kan avståndet mellan dem minska. Det kan i sin tur öka förståelsen för matens ursprung, kvalitet och värde och på sikt bidra till mer hållbara konsumtionsmönster och ett robustare livsmedelssystem i regionen.

- Ökad robusthet i livsmedelskedjan
- Exportfrämjande
- Svensk kvalitet och gastronomi

5. Påverka konsumentbeteenden

Bakgrund

Intresset för lokal och hållbar mat växer, men priset styr fortfarande många köp. Det missgynnar producenter som satsar på kvalitet och hållbarhet, och konsumenters val påverkar hur och var maten produceras.

Konsumenters kunskap om produktion är ofta låg och avståndet till producenter stort.

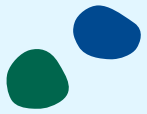
För ett robust, hållbart system behövs insatser som ökar konsumenters förståelse och gör medvetna val enklare.

Aktörer

Centrala aktörer i insatsen

- Producenter och förädlingsföretag
- Handelsaktörer och restaurangnäring
- Konsumenter
- Akademi
- Banker
- Stödjandeaktörer

- Ökad robusthet i livsmedelskedjan
- Exportfrämjande
- Svensk kvalitet och gastronomi

5. Påverka konsumentbeteenden

Aktiviteter

Exempel på möjliga aktiviteter

- Kartlägga och analysera konsumenters attityder, drivkrafter och beteenden kopplat till lokalproducerad mat
- Utveckla insatser som stärker kopplingen mellan producent och konsument
- Sprida kunskap och verktyg som gör det lättare att göra hållbara val
- Samarbeta med handeln och restauranger för att lyfta fram halländska produkter

Effekter på kort sikt

- Ökad synlighet för halländska livsmedel och producenter
- Stärkt förtroende och relation mellan konsumenter och producenter
- Förbättrad kunskap om livsmedlens ursprung och hållbarhet

Effekter på lång sikt

- Förändrade konsumtionsmönster mot mer lokalt och hållbart producerad mat
- En starkare lokal marknad som gynnar både producenter och konsumenter
- Ett mer resilient och hållbart livsmedelssystem i Halland

6. Näringslivsstöd och rådgivning

Näringslivsstöd och rådgivning

Denna insats handlar om att stärka aktörernas gemensamma förmåga att ge ett relevant och samordnat stöd till företag inom livsmedelssystemet. I dag finns många aktörer som erbjuder rådgivning, men de arbetar ofta parallellt och saknar en tydlig bild av varandras insatser. Genom bättre överblick, erfarenhetsutbyte och gemensamma arbetssätt kan rådgivningen bli mer träffsäker och nå fler företag, vilket stärker systemets robusthet och förbättrar förutsättningarna för export. Det stärker både aktörernas roll som bärare av systemet och företagens möjligheter till utveckling och internationalisering.

- Ökad robusthet i livsmedelskedjan
- Exportfrämjande
- Svensk kvalitet och gastronomi

6. Näringslivsstöd och rådgivning

Bakgrund

Näringslivsstödet i Halland rymmer flera aktörer, men flera arbetar parallellt och det saknas till viss del en helhetsbild av varandras insatser. Det gör det svårare för företag att hitta rätt stöd i rätt tid.

Med gemensamma arbetssätt, tydliga ingångar och bättre koordinering blir rådgivningen mer träffsäker och värdeskapande. En samlad överblick gör det möjligt att rikta resurser dit behoven är störst och mobilisera rätt kompetenser. Det stärker både rådgivarnas förmåga att lotsa vidare och företagens möjligheter att utvecklas.

Aktörer

Centrala aktörer i insatsen

- Region Halland
- Länsstyrelsen i Hallands län
- Kommunernas näringslivskontor
- Företagsfrämjande aktörer som ALMI
- Bransch- och producentorganisationer
- Akademi

- Ökad robusthet i livsmedelskedjan
- Exportfrämjande
- Svensk kvalitet och gastronomi

6. Näringslivsstöd och rådgivning

Aktiviteter

Exempel på möjliga aktiviteter

- Kartlägga erbjudanden och skapa en gemensam översikt över stöd, kontaktvägar och målgrupper
- Genomföra regelbundna koordineringsforum och erfarenhetsutbyten mellan rådgivare
- Ta fram gemensamma insatser baserat på företagsbehov

Effekter på kort sikt

- Tydliga kontaktvägar och minskad dubbelarbete mellan aktörer
- Fler rätt-matchade företag till rätt stöd i rätt tid
- Höjd kvalitet och likvärdighet i rådgivningen i hela länet
- Ökad samverkan, gemensamma aktiviteter och fler samfinansierade satsningar

Effekter på lång sikt

- Starkare företagsklimat och högre överlevnad och tillväxt hos företag i livsmedelssystemet
- Ökad innovations- och omställningsförmåga genom samordnade stödinsatser

7. Stärka den offentliga konsumtionen av halländska livsmedel

Stärka den offentliga konsumtionen av halländska livsmedel

Denna insats handlar om att fortsätta utveckla det arbete som redan pågår i Halland för att öka andelen lokalt producerad mat i offentliga måltider. Genom att stärka lokala leverantörers möjligheter och förmåga att delta i upphandlingar och fördjupa dialogen mellan producenter och offentliga aktörer kan fler affärer göras lokalt. På så sätt kan den offentliga konsumtionen fortsatt vara en viktig drivkraft för en hållbar och robust livsmedelsproduktion i regionen.

- Ökad robusthet i livsmedelskedjan
- Exportfrämjande
- Svensk kvalitet och gastronomi

7. Stärka den offentliga konsumtionen av halländska livsmedel

Bakgrund

Stabila grundförutsättningar skapar utrymme för utveckling och lägger grund för en robust livsmedelskedja.

Offentlig konsumtion kan genom sin kravställning skapa förutsättningar för hållbar utveckling genom att ge en förutsägbar och stabil inkomst.

Mindre och lokala livsmedelsproducenter kan ofta ha svårt att delta i offentlig upphandling på grund av komplexa krav och processer.

Genom att ytterligare öka förståelse hos producenter och förädlare för de offentliga kundernas behov, finna innovativa lösningar för lokala aktörer att möta de offentliga kraven samt hjälpa lokala producenter och förädlare att kvalificera sig för upphandling kan fler lokala aktörer delta i offentliga upphandlingar.

Aktörer

Centrala aktörer i insatsen

- Offentliga kök samt upphandlare
- Producenter och förädlare
- Stödjande aktörer
- Distributörer av slutprodukter

- Ökad robusthet i livsmedelskedjan
- Exportfrämjande
- Svensk kvalitet och gastronomi

7. Stärka den offentliga konsumtionen av halländska livsmedel

Aktiviteter

Exempel på möjliga aktiviteter

- Kartläggning av lokala producenters förutsättningar att leverera till offentlig sektor
- Genomför dialogmöten mellan producenter, förädlare och upphandlare för att skapa ömsesidig förståelse för respektive perspektivs behov och förutsättningar
- Erbjud kompetenshöjande insatser kring offentlig upphandling, kvalitetskrav, leveranssäkerhet och certifieringar
- Identifiera möjlig samverkan och utveckla lösningar (exempelvis logistikmodeller, gemensam förädling, digital matchning mellan behov och utbud)
- Fortsätta följa upp och utvärdera andelen lokala livsmedel i offentliga måltider samt analysera hur den offentliga konsumtionen påverkar den lokala livsmedelsproduktionen över tid

Effekter på kort sikt

- Fler kvalificerade anbud från lokala producenter och förädlare
- Ökad andel lokala livsmedel i offentliga kök
- Kompetenslyft hos producenter och förädlare kring upphandlingsprocesser, kvalitetssystem och volymplanering
- Nya samordningslösningar

Effekter på lång sikt

- Stabil växande lokal marknad – stärkt lönsamhet och investeringsvilja
- Robust försörjning i kris genom kortare värdekedjor
- Minskad klimatpåverkan till följd av kortare transporter

8. Hållbar och gemensam markanvändning

Hållbar och gemensam markanvändning

Denna insats syftar till att utforska innovativa lösningar för resurseffektiv markanvändning utifrån länets behov och prioriteringar, med fokus på kvalitet och robusthet i livsmedelssystemet. Genom att samla aktörer kring nya sätt att tänka och samarbeta kring markanvändning kan innovativa lösningar utvecklas som främjar flerfunktionella ytor och minskar målkonflikter mellan olika intressen. Arbetet ska bidra till en mer strategisk och hållbar användning av mark för livsmedelsproduktion, bebyggelse, energi eller andra samhällsbehov och i förlängningen stärka konkurrenskraft och export.

- Ökad robusthet i livsmedelskedjan
- Exportfrämjande
- Svensk kvalitet och gastronomi

8. Hållbar och gemensam markandvändning

Bakgrund

Konkurrens om mark påverkar förutsättningar för såväl lantbruk som fiske. Odlingsmark och kajområden tas i anspråk för bebyggelse, infrastruktur och andra samhällsintressen.

Denna mark- och havsbaserade konkurrens begränsar produktion, försörjningssäkerhet och den lokala livsmedelsnäringens långsiktiga hållbarhet.

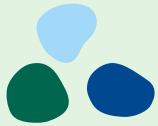
Det finns ett behov av innovativa lösningar för hållbar och gemensam markanvändning

Aktörer

Centrala aktörer i insatsen

- Region Halland
- Länsstyrelsen i Hallands län
- Kommunernas plankontor och miljöförvaltningar
- Primärproducenter inom grön och blå näring
- Mark- och fastighetsägare
- Hamnar

- Ökad robusthet i livsmedelskedjan
- Exportfrämjande
- Svensk kvalitet och gastronomi

8. Hållbar och gemensam markandvändning

Aktiviteter

Exempel på möjliga aktiviteter

- Knyta samman relevanta aktörer kring prioriterade platser och frågor
- Facilitera dialog och gemensamt lärande för att öka förståelsen för handlingsutrymmet inom befintlig lagstiftning samt hantera spänningar och intressekonflikter
- Utveckla strategiska partnerskap och en överenskommelse om spelregler för mark- och vattenanvändning
- Genomföra piloter för samnyttjandelösningar

Effekter på kort sikt

- Gemensam lägesbild, principer och prioriteringar mellan planering, näring och miljö
- Tidigare identifiering av målkonflikter och färre sena låsningar i planprocesser
- Start av piloter för samnyttjande och effektivare nyttjande av befintliga ytor

Effekter på lång sikt

- Bättre skydd och effektiv användning av åkermark, kust- och vattenområden
- Stärkt lokal livsmedelsproduktion, försörjningsförmåga och resiliens
- Färre konflikter, kortare ledtider och mer hållbara investeringar
- Positiva effekter för klimat, biologisk mångfald och landsbygdens utveckling

Roller i ledning, samordning och genomförande

En tydlig ledning och samordning skapar de strukturer som gör att samarbetet i livsmedelssystemet fungerar över tid. Region Halland och Länsstyrelsen i Hallands län lägger grunden genom det främjande och ledande arbete som håller ihop insatserna och möjliggör utveckling inom fokusområden.

Det är dock aktörerna i systemet som driver utvecklingen i praktiken. Det är hos dem idéer testas, nya lösningar skapas och värdet uppstår. När systemets behov inom stöd, forum och kontaktvägar är mött kan systemförändringen accelerera.

Roller i ledning och samordning

Region Halland: Främjande och koordinerande av regionala utvecklingsaktiviteter

Region Halland bidrar med att:

- Långsiktig leda och samordna utvecklingsarbetet inom färdplanen tillsammans med Länsstyrelsen i Hallands län
- Länken till andra smarta specialiseringsområden
- Stöd till projekt och projektansökningar
- Samverkan i nationella forum för livsmedelsområdet och brygga till Region Hallands Brysselkontor
- Representera och integrera området i strategiska dokument regionalt
- Attrahera företag och investeringar till Halland
- Positionera och marknadsföra Halland som matregion
- Utveckla och stärka nätverk och miljöer för innovation
- Utlysa regionala utvecklingsmedel

Roller i ledning och samordning

Länsstyrelsen i Hallands län Hallands län: Främja samverkan och utveckling med koppling till nationella mål

Länsstyrelsen i Hallands län bidrar med att:

- Långsiktigt leda och samordna utvecklingsarbetet inom färdplanen tillsammans med Region Halland
- Vara brygga mellan Halland och regering, riksdag och centrala myndigheter
- Leda in övergripande nationella mål, globala hållbarhetsmål och totalförsvarsperspektiv i regional utveckling och färdplansarbetet
- Samordna, stödja och skapa förutsättningar för samverkan kopplat till livsmedel mellan aktörer i länet: statliga myndigheter, region, kommuner, näringsliv och civilsamhälle
- Följa utvecklingen och informera regeringen om länets behov
- Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingsinsatser i länet inom bland annat jordbruk, fiske, natur/miljövård och energi
- Tillföra sakkunskap och myndighetsperspektiv i utvecklingsprojekt med koppling till insatserna i färdplanen

Roller i ledning och samordning

Region Halland och Länsstyrelsen i Hallands län i samverkan: Övergripande processledning och samordning av färdplansarbetet

Region Halland och Länsstyrelsen i Hallands län bidrar gemensamt med att:

- Verka för att den nationella livsmedelsstrategin får genomslag i Halland genom färdplanen
- Vara en brygga till nationella nätverk inom livsmedel
- Sammankalla aktörer och leda aktörsråd för livsmedel
- Koordinera och hålla samman insatserna i färdplanen över tid
- Hålla ihop riktning, prioriteringar och kontaktvägar

Roller i genomförande av aktiviteter

Aktörer i systemet

Driva och delta i utveckling inom respektive område

- Samla perspektiv
- Omvärldsbevaka
- Initiera och driva aktiviteter
- Delta i aktiviteter
- Hitta partnerskap för nya projekt
- Hitta och söka finansiering
- Ingå i referensgrupper
- Leta nya synergier mellan Hallands aktörer

Aktörsråd för livsmedel

- Initierar, utvecklar, prioriterar och avvecklar insatsområden

Vi gör det tillsammans

Färdplanen för framtidens mat är framtagen av Region Halland och Länsstyrelsen i Hallands län i Halland inom ramen för det regionala utvecklingsansvaret – i samverkan med flera aktörer i Hallands livsmedelssystem.

Den riktar sig till alla som vill bidra till utvecklingen av det Halländska livsmedelssystemet, och kan fritt användas, spridas och vidareutvecklas av aktörer inom näringsliv, akademi, offentlig sektor och civilsamhälle.

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Region Halland

